

Πληροφοριακή παιδεία και εκπαίδευση χρηστών στην Κεντρική Βιβλιοθήκη ΕΜΠ

Διονύσης Κόκκινος

Κεντρική Βιβλιοθήκη ΕΜΠ, dennis@central.ntua.gr

Ελένη Παπαδάτου

Κεντρική Βιβλιοθήκη ΕΜΠ, epapadatou@hotmail.com

Νίνα Σισαμάκη

Κεντρική Βιβλιοθήκη ΕΜΠ, sisamaki@central.ntua.gr

Περίληψη

Η πληροφοριακή παιδεία θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική στην αρωγή και στην ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στην υποστήριξη των εκπαιδευόμενων σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, καθώς επίσης και στην προώθηση της δια βίου μάθησης γενικότερα. Η ανάπτυξη της πληροφοριακής παιδείας έχει καταστεί αναγκαία λόγω της πληθώρας των πληροφοριών που μας κατακλύζουν και δημιουργούν την ανάγκη επιλογής, αξιολόγησης και αποτελεσματικής χρήσης τους.

Ειδικότερα στο χώρο των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων όπου η ανάγκη για πληροφόρηση γίνεται εντονότερη, απαιτείται από τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες η σωστή διαχείριση πηγών από εξειδικευμένο προσωπικό με γνώσεις πληροφοριακής παιδείας. Το προσωπικό των βιβλιοθηκών οφείλει να καθοδηγεί τους χρήστες προς τις κατάλληλες πηγές πληροφόρησης προκειμένου να μπορούν να τις αξιοποιήσουν όσο το δυνατόν πιο εύκολα και σε λιγότερο χρόνο.

Η Κεντρική Βιβλιοθήκη του ΕΜΠ στο πλαίσιο της ένταξης της πληροφοριακής παιδείας στις υπηρεσίες που προσφέρει, οργανώνει σεμινάρια στους πρωτοετείς φοιτητές με στόχο την βελτίωση δεξιοτήτων στην έρευνα, στην μελέτη και στην αξιοποίηση ποικίλων και ετερογενών πηγών πληροφόρησης. Δημιουργεί βοηθητικούς οδηγούς (tutorials) για διάφορες βάσεις δεδομένων, προκειμένου να γίνουν πιο προσιτές στους χρήστες. Παράλληλα, αναπτύσσει ένα “Help-Desk”, δηλαδή μια Ηλεκτρονική Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Χρηστών, όπου οι ενδιαφερόμενοι έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν την ερώτησή τους σχετικά με τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης και να λάβουν απάντηση σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Για την βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρονται, η Κεντρική Βιβλιοθήκη ήδη προχωρεί στην εγκατάσταση των εφαρμογών Metalib/SFX/Verde της εταιρίας ExLibris. Πρόκειται για ένα ενιαίο σύστημα μετά-αναζήτησης στις ετερογενείς πηγές που διαθέτει η βιβλιοθήκη, ώστε να διευκολύνεται η επιστημονική έρευνα. Σκοπός είναι η ενδεδειγμένη ενημέρωση και

εκπαίδευση των χρηστών ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν το Metalib/SFX αυτόνομα, εντός, ή εκτός βιβλιοθήκης.

Συμπερασματικά, πρέπει να θεωρείται δεδομένο ότι η συνεχής αύξηση της ανάγκης για πληροφόρηση θα ωθήσει τις βιβλιοθήκες να συστηματοποιήσουν τις προσπάθειες τους για παροχή προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας προς όφελος των χρηστών και της εκπαιδευτικής διαδικασίας, εν γένει.

Λέξεις Κλειδιά: Πληροφοριακή Παιδεία, Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες, Εκπαίδευση χρηστών, Tutorials, Ηλεκτρονικό Help Desk, Μετα-αναζήτηση.

Information literacy and user education in NTUA Central Library

Dionysis Kokkinos

Central Library of NTUA, dennis@central.ntua.gr

Eleni Papadatou

Central Library of NTUA, epapadatou@hotmail.com

Nina Sisamaki

Central Library of NTUA, sisamaki@central.ntua.gr

Abstract

Information Literacy is considered to be especially significant for the educational process, for student support in all levels of education, and also for the promotion of life long learning. The development of information literacy has been established as necessary, because of the plenitude of information surrounding us, creating the need for choice, evaluation, and effective use of that information.

Especially in academic institutions, where the need for information is becoming increasingly important, Academic Libraries have to appropriately manage their resources using specialized staff with information literacy skills. Library staff should instruct users how to utilize the appropriate information resources in the most efficient way.

The Central Library of the National Technical University of Athens, in an attempt to include information literacy in its already provided services, organizes seminars for the 1st year students in order to make them able to identify, evaluate and use the information that they need. Therefore, it creates tutorials for several databases, so as to make them more approachable to the users. At the same time, Central Library develops a “Help-Desk”, which is

an Electronic Service where the users can submit their queries and receive an answer within a reasonable time frame.

Aiming towards the improvement of the provided services, Central Library has already initiated the installation of Metalib/SFX/Verde from the ExLibris Company. It is a consolidated meta-search environment for various information resources, owned by the library, helping scientific research. The purpose of this project is the continuous training of users so that they will be able to use Metalib/SFX independently in or out of the Library.

Conclusively, it should be taken for granted that the constant increase of information need will lead libraries to organize their efforts to provide information literacy programs for the benefit of their users and for the educational process in general.

Key-words: Information Literacy, Academic Libraries, User education, Tutorials, Electronic Help Desk, Metasearch system.

Έννοια και αναγκαιότητα της πληροφοριακής παιδείας

Η πληροφοριακή παιδεία είναι ένα σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων που συμβάλλουν όχι μόνο στην αναγνώριση της ανάγκης για πληροφόρηση, αλλά και στον εντοπισμό, στην ανάκτηση, στην ανάλυση και στην αποτελεσματική αξιοποίηση της πληροφορίας. Ως πληροφοριακή παιδεία ορίζεται η ικανότητα αναγνώρισης, εντοπισμού, αξιολόγησης, οργάνωσης και αποτελεσματικής δημιουργίας και χρήσης της πληροφορίας με σκοπό να διεκπεραιωθεί ένα θέμα ή προβληματισμός (UNESCO, 2003).

Η ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας έχει καταστεί αναγκαία λόγω της πληθώρας των πληροφοριών που επιτάσσουν την επιλογή, αξιολόγηση και αποτελεσματική χρήση της απαραίτητης κατά περίπτωση πληροφορίας. Στόχος πρέπει να είναι η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και η συγκρότηση της γνώσης μέσα από την ανάκτηση και την αποτίμηση της πληροφορίας (Bodi, 1998).

Παράλληλα, οι τεχνικές διδασκαλίας έχουν πλέον εξελιχθεί από την παραδοσιακή άκαμπτη μορφή παράδοσης-γνώσης από τον καθηγητή και στείρας αποστήθισης από τον μαθητή σε μια πολύ πιο διαδραστική (interactive) διδακτική διαδικασία. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι να μεταδίδει στον εκπαιδευόμενο τις κατάλληλες στρατηγικές για την κατανόηση, την επίλυση προβλημάτων και την εφαρμογή των γνώσεών του (Αναστασιάδου, Δημοπούλου, Στούμπη, 2007). Όπως δηλώνει και η Bruce (2002) η πληροφοριακή παιδεία είναι η φυσική εξέλιξη της έννοιας της παιδείας στη σημερινή κοινωνία της πληροφορίας.

Ιδιαίτερα σημαντικός θεωρείται ο ρόλος της πληροφοριακής παιδείας στους πανεπιστημιακούς χώρους όπου οι φοιτητές μαθαίνουν πώς να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες με τον πιο κατάλληλο τρόπο ώστε να αποκτήσουν γνώση πέρα από το στενό πλαίσιο της ακαδημαϊκής τους ζωής, αποκτώντας έτσι ένα σημαντικό εφόδιο για τη μετέπειτα καριέρα τους. Πρακτικά, ο φοιτητής πρέπει να μάθει πώς να μαθαίνει, να μάθει να συντάσσει εργασίες και βέβαια να μάθει να χρησιμοποιεί ηλεκτρονικές πηγές και υλικό ανεξαρτήτως μορφής και προέλευσης.

Η νέα τάση της οικονομίας που στηρίζεται στη χρήση πληροφοριών απαιτεί εργατικό δυναμικό ικανό να χειριστεί επαρκώς τις πληροφορίες που θα πρέπει να είναι ικανό να αναλύει και να ερμηνεύει τις πληροφορίες καθώς και να διαχειρίζεται κατάλληλα τις νέες αναπτυσσόμενες τεχνολογίες (Candy, 2002).

Πληροφοριακή Παιδεία και Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες

Η σωστή διαχείριση πηγών απαιτεί προσωπικό με γνώσεις πληροφοριακής παιδείας. Όπως επισημαίνει ο Griffiths (1995) οι βιβλιοθηκονόμοι κυρίως των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων οι οποίοι κατά κύριο λόγο παρέχουν πρόσβαση στη γνώση σε φοιτητές, πρέπει να γνωρίζουν ποιες πληροφορίες είναι διαθέσιμες, τι περιέχουν και πως δομούνται ακόμα και αν αυτές παρέχονται μέσω του Internet. Το εξειδικευμένο αυτό προσωπικό πρέπει να αναλύει και να ερμηνεύει πηγές προκειμένου οι χρήστες να μπορούν να ανατρέξουν στις πληροφορίες που θέλουν όσο το δυνατόν πιο εύκολα και γρήγορα. Η διδασκαλία της πληροφοριακής παιδείας είναι λοιπόν μια από τις σημαντικότερες «αποστολές» των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών.

Το προσωπικό των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών πρέπει να βελτιώσει τις παιδαγωγικές και διδακτικές ικανότητές του. Σύμφωνα με τον Biddiscombe (2002) οι ακαδημαϊκοί βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να κατανοούν την εκπαιδευτική διαδικασία έτσι ώστε να είναι σε θέση να βοηθήσουν τους χρήστες να αξιολογούν τις πληροφορίες και να επιλέγουν αυτές που πραγματικά είναι χρήσιμες για την έρευνά τους.

Πληροφοριακή Παιδεία και Βιβλιοθήκη ΕΜΠ

- Σεμινάρια Πρωτοετών Φοιτητών

Οι πρωτοετείς κυρίως φοιτητές του ΕΜΠ έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν σε ειδικά σεμινάρια που διεξάγονται τον Οκτώβριο κάθε έτους με στόχο τη βελτίωση δεξιοτήτων στην έρευνα, στην μελέτη και στην αξιοποίηση ψηφιακών βάσεων δεδομένων. Για το έτος 2007 έγιναν 26 σεμινάρια σε 328 φοιτητές

Τα σεμινάρια περιλαμβάνουν περιήγηση στη Βιβλιοθήκη ώστε να αποκτήσουν εξοικείωση με τους χώρους για την πιο αποτελεσματική χρήση της. Εν συνεχεία, τους δίνονται επιγραμματικές πληροφορίες για τον τρόπο οργάνωσης της πληροφορίας και του υλικού (δηλαδή πως είναι ταξινομημένα τα βιβλία, τα περιοδικά και το πληροφοριακό υλικό σύμφωνα με το δεκαδικό σύστημα ταξινόμησης). Ακολούθως, οι φοιτητές ενημερώνονται για τους κανόνες δανεισμού, τα προνόμια και τις υποχρεώσεις τους.

Το πιο σημαντικό μέρος των σεμιναρίων είναι η πλοήγηση στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης που περιλαμβάνει πληθώρα πηγών πληροφόρησης, εστιάζοντας κυρίως στα εξής:

1. Αναζήτηση στο δημόσιο κατάλογο της Βιβλιοθήκης (OPAC), διαθεσιμότητα και εντοπισμός του τεκμηρίου.
2. Αναζήτηση στα Ηλεκτρονικά περιοδικά και στις Βάσεις Δεδομένων.

3. Αναζήτηση στα Ηλεκτρονικά Βιβλία, εγκυκλοπαίδειες και λεξικά που παρέχει η βιβλιοθήκη.

Επισημαίνεται ότι στα σεμινάρια που απευθύνονται κυρίως σε πρωτοετείς φοιτητές, δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στην αναζήτηση τεκμηρίων μέσω του OPAC σε σχέση με την αναζήτηση μέσω των διαφόρων βάσεων δεδομένων που παρέχονται από την Βιβλιοθήκη.

- Tutorials

Δημιουργήθηκαν βοηθητικά Tutorials για συγκεκριμένες βάσεις δεδομένων (π.χ. SciFinder) που είναι εξειδικευμένες και δύσχρηστες. Με αυτό τον τρόπο οι χρήστες μπορούν να δουν βήμα προς βήμα τις κινήσεις που πρέπει να ακολουθήσουν χωρίς να χρειάζεται να διαβάσουν κάποιον οδηγό ή βοήθημα. Ανάλογο υλικό έχει αναπτυχθεί και για τη χρήση του WebOPAC και πιο συγκεκριμένα, για την αναζήτηση, την ανανέωση και την κράτηση υλικού.

- Οδηγοί Έντυποι και Ηλεκτρονικοί

Διατίθενται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή οδηγοί που περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τον κανονισμό Δανεισμού, καθώς και βήμα προς βήμα τα στάδια που πρέπει να ακολουθήσουν οι χρήστες για ανανεώσεις υλικού μέσω του WebOPAC. Επίσης, παρέχονται και φυλλάδια με αναλυτικές πληροφορίες που καθοδηγούν τους χρήστες τόσο στην διαδικασία αναζήτησης στον Βιβλιογραφικό κατάλογο όσο και στην διαδικασία κράτησης δανεισμένων τεκμηρίων.

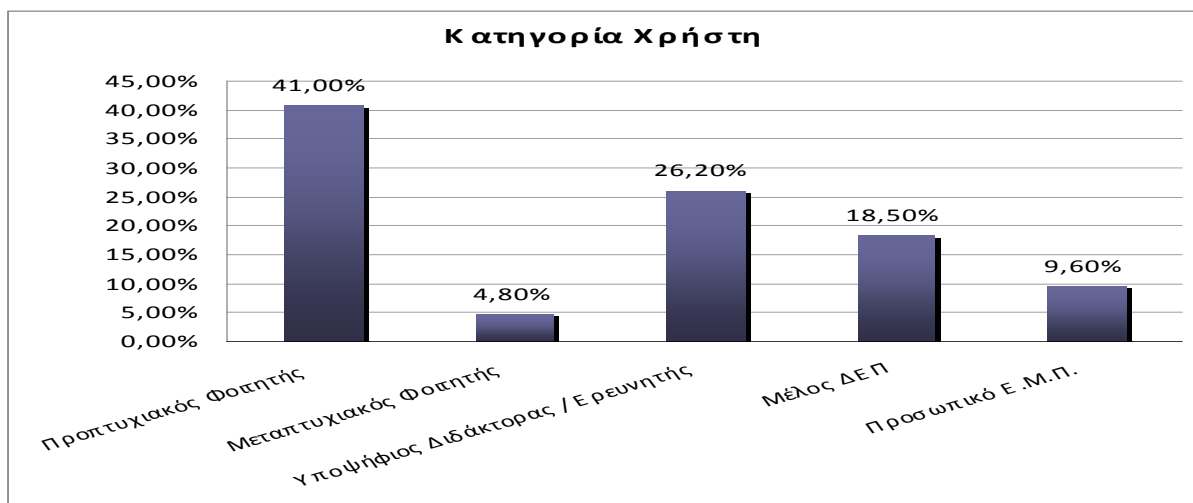
- Help Desk

Η συγκεκριμένη Υπηρεσία δίνει τη δυνατότητα στα μέλη της Πολυτεχνειακής καθώς και της ευρύτερης κοινότητας να θέτουν τις ερωτήσεις τους σχετικά με τις υπηρεσίες που προσφέρονται από την Βιβλιοθήκη του ΕΜΠ, και να λαμβάνουν απαντήσεις από τον αρμόδιο Βιβλιοθηκονόμο σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Ερωματολόγιο αξιολόγησης ηλεκτρονικών πηγών

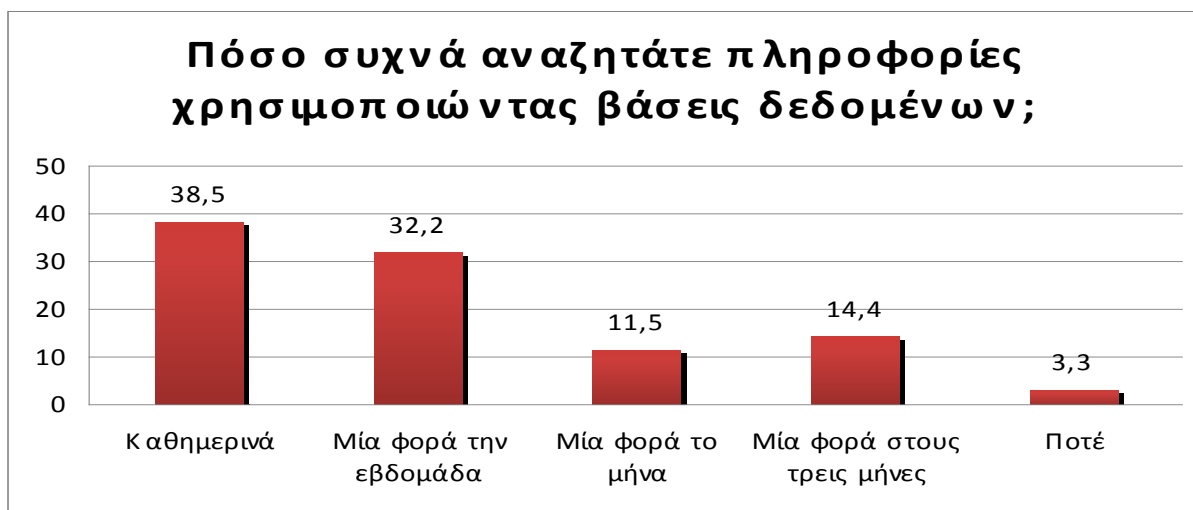
Δημιουργήθηκε κατάλληλα διαμορφωμένο ερωματολόγιο 11 ερωτήσεων το οποίο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης, με σκοπό την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Το ερωματολόγιο συμπληρώθηκε από 272 χρήστες της Βιβλιοθήκης, εκ των οποίων το 41% είναι προπτυχιακοί φοιτητές, το 4,8% μεταπτυχιακοί, το 26,2% υποψήφιοι διδάκτορες-ερευνητές, το 18,5% μέλη ΔΕΠ και το 9,6% προσωπικό ΕΜΠ.

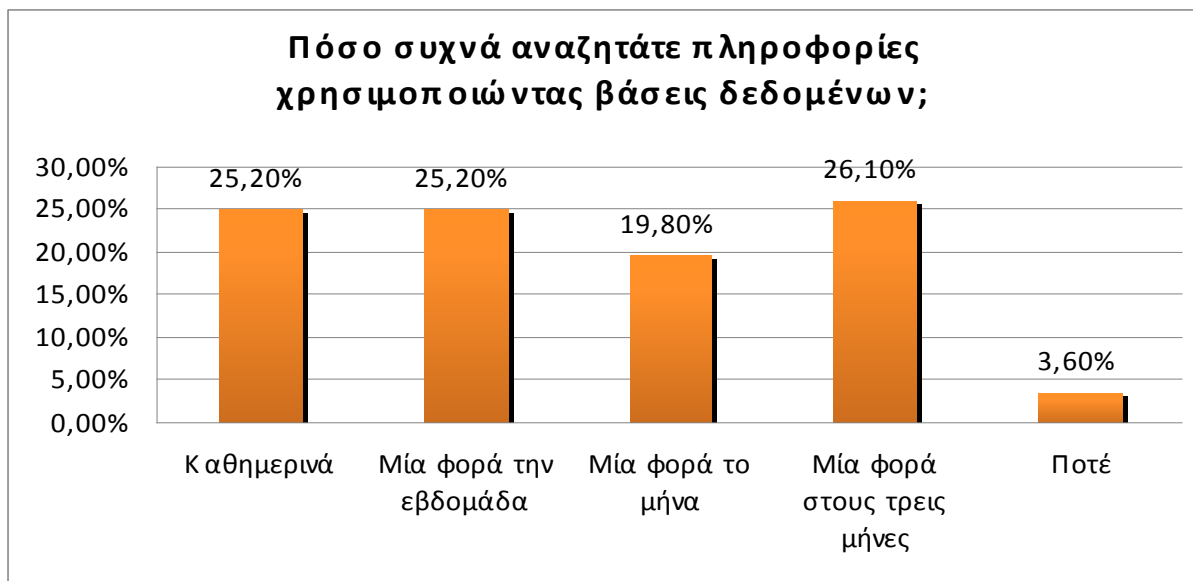
Διάγραμμα 1. Κατηγορία Χρήστη

Από τις απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν παρατηρείται ότι αθροιστικά το 70.7% αναζητά πληροφορίες χρησιμοποιώντας Βάσεις Δεδομένων που παρέχει η Βιβλιοθήκη είτε καθημερινά είτε μία φορά την εβδομάδα.

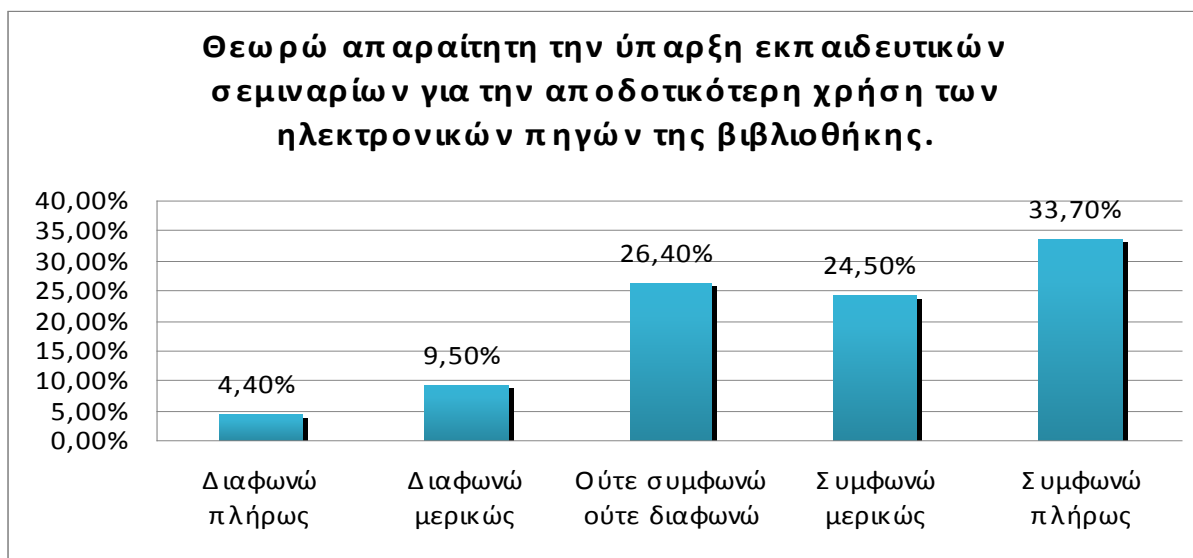
Διάγραμμα 2. Συχνότητα αναζήτησης πληροφοριών χρησιμοποιώντας βάσεις δεδομένων

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός πως το 96,3% από τους προπτυχιακούς φοιτητές αναζητούν πληροφορίες χρησιμοποιώντας Βάσεις Δεδομένων, έστω και μια φορά στους τρεις μήνες.

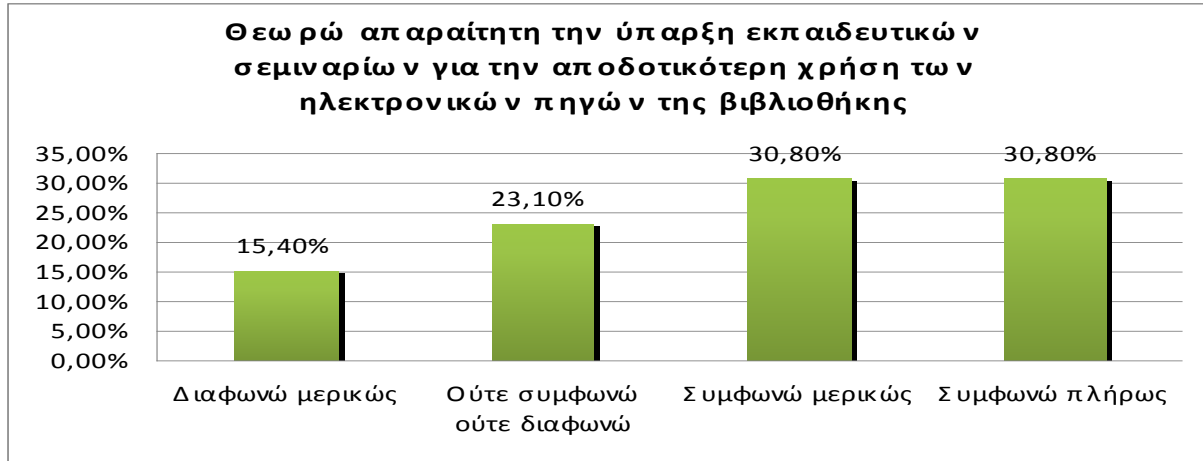
Διάγραμμα 3. Συχνότητα αναζήτησης πληροφοριών των Προπτυχιακών Φοιτητών

Το 58,2% θεωρεί απαραίτητη την ύπαρξη εκπαιδευτικών σεμιναρίων για την αποδοτικότερη χρήση των ηλεκτρονικών πηγών της Βιβλιοθήκης.

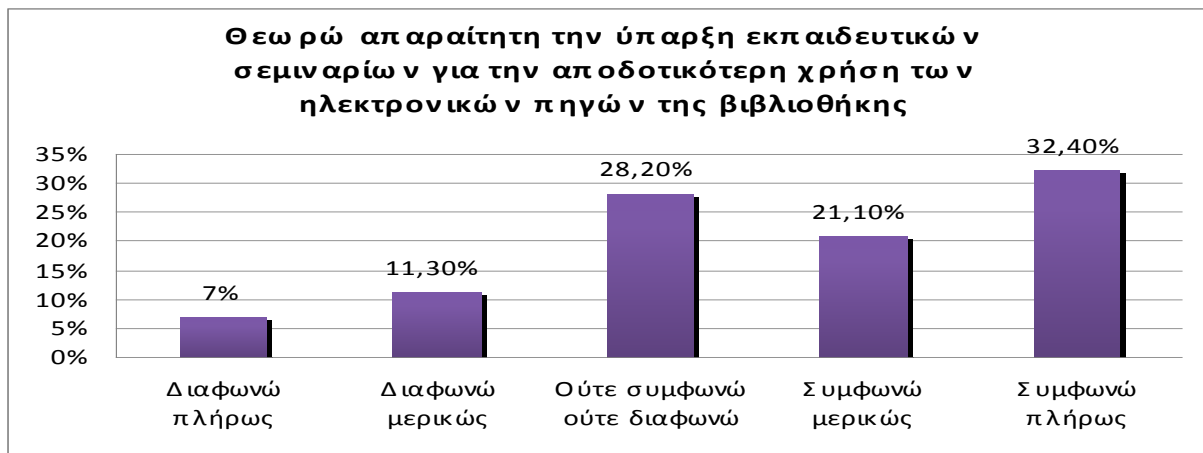

Διάγραμμα 4. Ανάγκη για εκπαιδευτικά σεμινάρια

Συγκεκριμένα, η έρευνα έδειξε πως το 61,6% των μεταπτυχιακών φοιτητών θεωρεί απαραίτητα τα εκπαιδευτικά σεμινάρια. Επιπροσθέτως, το 53,5% των Υποψηφίων Διδασκτόρων/Ερευνητών και το 48% των μελών ΔΕΠ θεωρούν επίσης απαραίτητη την ύπαρξη σεμιναρίων ικανών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Δηλαδή αθροιστικά, υπάρχει ένα ποσοστό της τάξης του 52,2% των χρηστών της βιβλιοθήκης που θα ήθελε να συμμετέχει σε κατάλληλα εκπαιδευτικά σεμινάρια.

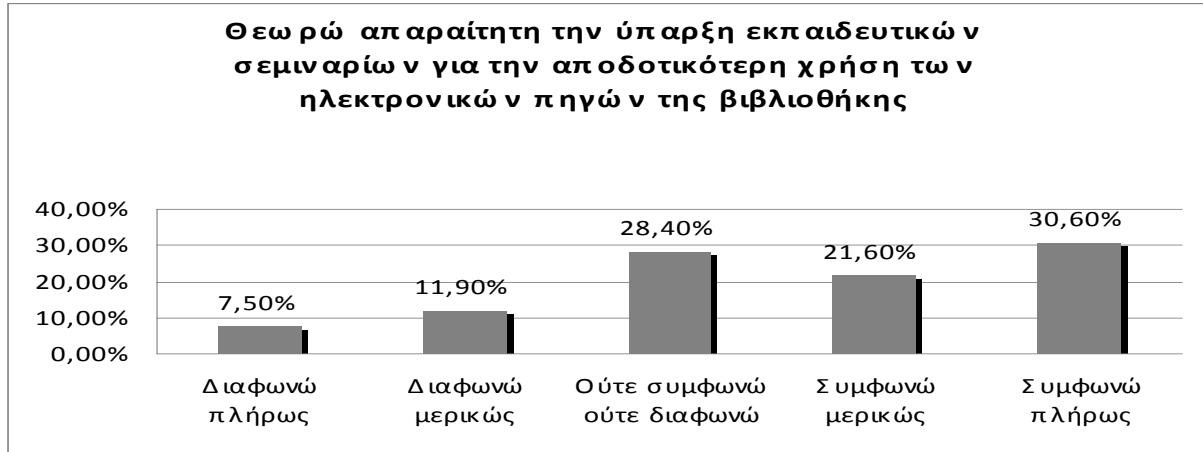
Διάγραμμα 5. Ανάγκη για εκπαιδευτικά σεμινάρια από Μεταπτυχιακούς φοιτητές

Διάγραμμα 6. Ανάγκη για εκπαιδευτικά σεμινάρια από Υποψήφιους Διδάκτορες/Ερευνητές

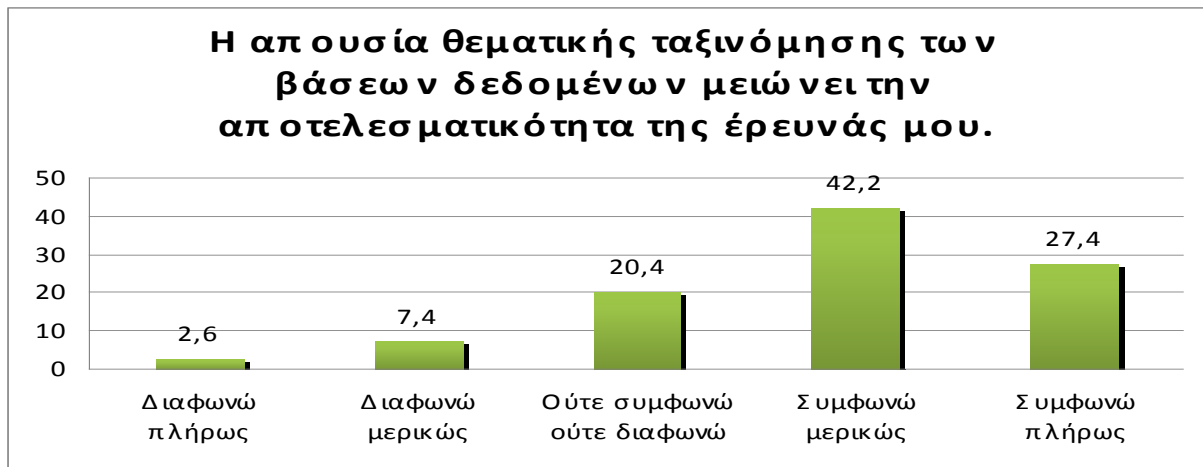

Διάγραμμα 7. Ανάγκη για εκπαιδευτικά σεμινάρια από Μέλη ΔΕΠ

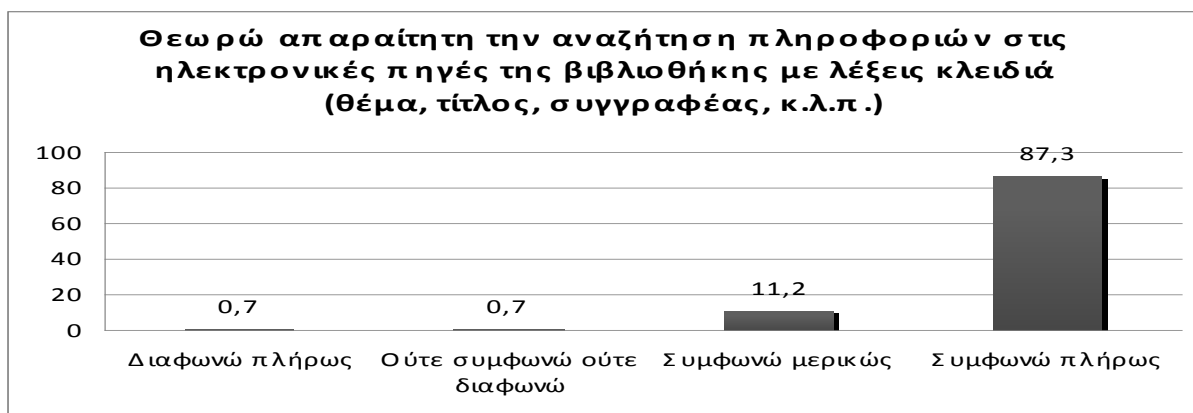
Διάγραμμα 8. Ανάγκη για εκπαιδευτικά σεμινάρια αθροιστικά από Μεταπτυχιακούς φοιτητές, Υποψήφιους Διδάκτορες/Ερευνητές και Μέλη ΔΕΠ

Το 69,6% των ερωτηθέντων θεωρεί πως η απουσία θεματικής ταξινόμησης των βάσεων δεδομένων μειώνει την αποτελεσματικότητα της ερευνάς τους. Στο σημείο αυτό παρατηρήθηκε διαφορά απόψεων μεταξύ προπτυχιακών φοιτητών και μελών ΔΕΠ. Συγκεκριμένα, οι προπτυχιακοί φοιτητές θεωρούν πιο απαραίτητη τη θεματική ταξινόμηση σε σχέση με τα μέλη ΔΕΠ. Πιθανόν, αυτό να συμβαίνει λόγω του μεγαλύτερης εξοικείωσης των μελών ΔΕΠ με την αναζήτηση πληροφοριών στις Βάσεις Δεδομένων της Βιβλιοθήκης.

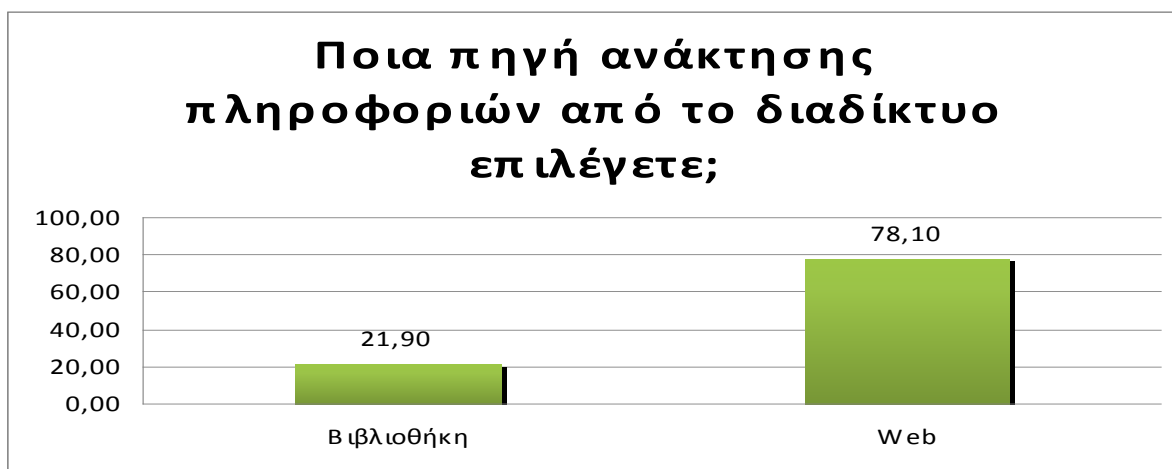
Διάγραμμα 9. Μείωση αποτελεσματικότητας έρευνας λόγω απουσίας θεματικής ταξινόμησης βάσεων δεδομένων

Επίσης, ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η αναζήτηση πληροφοριών στις ηλεκτρονικές πηγές της Βιβλιοθήκης με λέξεις-κλειδιά, δεδομένου ότι το 98,5% των ερωτηθέντων την κρίνει αναγκαία.

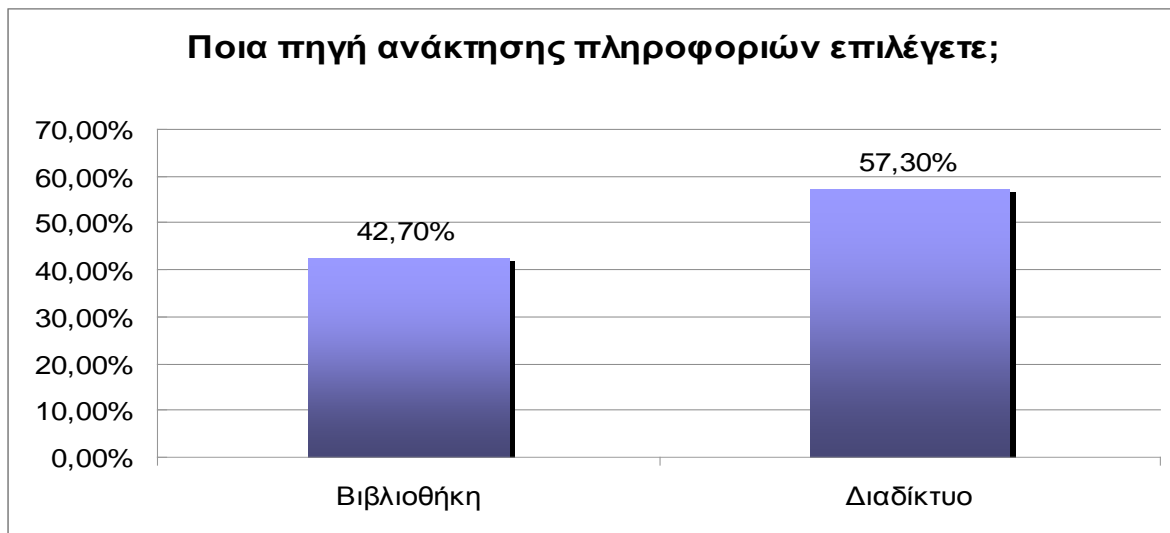

Διάγραμμα 10. Αναγκαιότητα αναζήτησης πληροφοριών στις ηλεκτρονικές πηγές της βιβλιοθήκης με λέξεις-κλειδιά

Τέλος, μόλις το 40,7% πιστεύει ότι οι πληροφορίες που ανακτώνται από τις πηγές της βιβλιοθήκης είναι πιο αξιόπιστες από αυτές του διαδικτύου, ενώ μόνο το 21,9% των ερωτηθέντων επιλέγει τη βιβλιοθήκη ως πηγή αναζήτησης πληροφοριών. Όταν όμως απομονώσουμε τους χρήστες που θεωρούν τις πηγές της βιβλιοθήκης πιο αξιόπιστες από τις πηγές του διαδικτύου (40,7%), το ποσοστό που επιλέγει την Βιβλιοθήκη του ΕΜΠ ως πηγή αναζήτησης πληροφοριών έναντι του διαδικτύου σχεδόν διπλασιάζεται, φτάνοντας το 42,7%. Μπορούμε λοιπόν να συμπεράνουμε ότι ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα που προσφέρει η Βιβλιοθήκη σε σχέση με το διαδίκτυο είναι η αξιοπιστία των πηγών της.

Διάγραμμα 11. Προτίμηση πηγής πληροφοριών από όλους τους χρήστες της βιβλιοθήκης

Διάγραμμα 12. Προτίμηση πηγής πληροφοριών από τους χρήστες που θεωρούν τις πηγές της βιβλιοθήκης πιο αξιόπιστες από το διαδίκτυο

Όλα τα παραπάνω στατιστικά αποτελέσματα παρόλο που προέρχονται από ένα συγκεκριμένο δείγμα ερωτηθέντων, αντιπροσωπεύουν όλους τους χρήστες της Βιβλιοθήκης και αυτό μπορούμε να το ισχυριστούμε με μηδενική πιθανότητα λάθους.

Μελλοντικές Ενέργειες

Η ανάγκη των προπτυχιακών φοιτητών, όπως φαίνεται από την έρευνά μας, για πιο εκτενή εκπαίδευση όσον αφορά την αναζήτηση πληροφοριών σε ηλεκτρονικές πηγές, πρέπει να οδηγήσει τη βιβλιοθήκη στην επέκταση των σεμιναρίων και σε φοιτητές που βρίσκονται σε μεγαλύτερα έτη σπουδών με πιο εξειδικευμένες και αναλυτικές πληροφορίες. Επιπροσθέτως, αντίστοιχα σεμινάρια θα προγραμματιστούν και για μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές/ερευνητές, καθώς και για μέλη ΔΕΠ, στοχεύοντας έτσι στην κάλυψη των δικών τους αναγκών.

Στο πλαίσιο του έργου «Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών στη Κεντρική Βιβλιοθήκη Ε.Μ.Π - "Αριάδνη"» βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία εγκατάστασης των εφαρμογών Metalib/SFX/Verde από την εταιρία ExLibris. Το Metalib σε συνδυασμό με το SFX συνθέτουν ένα προηγμένο σύστημα μιας ενιαίας πλατφόρμας αποτελεσματικής και γρήγορης μετά-αναζήτησης στις ετερογενείς πηγές που διαθέτει η βιβλιοθήκη, με σκοπό να καταστήσει την επιστημονική έρευνα ευκολότερη, αποτελεσματικότερη και πληρέστερη. Το Metalib προσφέρει την επιθυμητή θεματική ταξινόμηση στις Βάσεις Δεδομένων που διαθέτει η Βιβλιοθήκη, καθώς και τη δυνατότητα αναζήτησης πληροφοριών με λέξεις-κλειδιά που όπως φάνηκε θεωρεί αναγκαία το 98,5% των χρηστών της Βιβλιοθήκης.

Μετά την ολοκλήρωση της εγκατάστασης του λογισμικού και την πάροδο της απαραίτητης δοκιμαστικής περιόδου, θα ακολουθήσει ενημέρωση και εκπαίδευση των χρηστών και του προσωπικού της Βιβλιοθήκης για την νέα υπηρεσία που θα προσφέρεται. Σκοπός είναι η όσο

το δυνατόν μεγαλύτερη εξοικείωση των χρηστών με το Metalib/SFX ώστε να μπορούν να το χρησιμοποιούν αυτόνομα, εντός, ή εκτός βιβλιοθήκης. Προκειμένου να αξιολογηθεί η όλη αυτή προσπάθεια θα διεξαχθεί κατάλληλη έρευνα, ώστε η υπηρεσία τελικά να ανταποκριθεί όσο το δυνατόν περισσότερο τις ανάγκες των χρηστών. Στο άμεσο μέλλον, θα υλοποιηθεί και η σύνδεση του Metalib με το ALEPH ώστε οι χρήστες με μία μόνο αναζήτηση και διεπαφή να ανακτούν αποτελέσματα από όλες τις ετερογενείς πηγές της Βιβλιοθήκης.

Τέλος, για την καλύτερη και πληρέστερη ενημέρωση των χρηστών της Βιβλιοθήκης σχετικά με τις ηλεκτρονικές πηγές που διαθέτει, πρόκειται να διεξαχθούν παρουσιάσεις Βάσεων Δεδομένων και ηλεκτρονικών περιοδικών από τους εκδοτικούς οίκους που τα παρέχουν.

Συμπεράσματα

Είναι σαφές ότι για το σχεδιασμό των προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας προαπαιτείται η αποτύπωση των αναγκών των χρηστών της Βιβλιοθήκης. Η πρώτη προσπάθεια καταγραφής αυτών των αναγκών της Βιβλιοθήκης του ΕΜΠ συνέβαλε στον αρχικό σχεδιασμό προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας. Σε κάθε περίπτωση, κρίνεται απαραίτητος ο καθορισμός των αναγκών των χρηστών για κάθε προσπάθεια αποτελεσματικής ανάπτυξης δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας για τους χρήστες των Βιβλιοθηκών. Εντοπίζοντας και κατανοώντας τις ανάγκες των χρηστών και σε συνδυασμό με τις δυνατότητες της Βιβλιοθήκης πρέπει να δρομολογηθούν οι κατάλληλες ενέργειες για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ενδεικτικά, οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες θα μπορούσαν να συνεργαστούν με το διδακτικό προσωπικό για το σχεδιασμό κατάλληλων προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας. Επιπλέον, οι Scales et al. (2005) ισχυρίζονται ότι οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες πρέπει να συνεργάζονται όχι μόνο με ακαδημαϊκές κοινότητες αλλά και με διάφορους οργανισμούς και σωματεία προκειμένου να επιτύχουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα στον τομέα της πληροφοριακής παιδείας.

Συνοψίζοντας, διαφαίνεται ότι η συνεχής αύξηση της ανάγκης για πληροφόρηση και πρόσβαση στις κατάλληλες πηγές πληροφόρησης θα ωθήσει τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες να συστηματοποιήσουν τις προσπάθειες τους για παροχή προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας με την αρωγή και του διδακτικού προσωπικού των ιδρυμάτων.

Βιβλιογραφία

- BIDDISCOMBE, R., 2002. Learning support professionals: the changing role of subject specialists in UK academic libraries. *Program: Electronic Library and Information Systems*, 36(4), pp. 228-235. <<http://www.emerald-library.com>> [τελευταία πρόσβαση 10 Νοεμβρίου].
- BODI, S., 1998. Critical thinking and bibliographic instruction: the relationship. *Journal of Academic Librarianship*, 14 (3), pp.150-153.

- BRUCE, C., & CANDY, P. eds. 2000. *Information literacy around the world: Advances in programs and research*. Wagga Wagga, NSW: Centre for Information Studies, Charles Sturt University.
- BRUCE, C. 2002. *Information literacy as a catalyst for educational change: a background paper*. White Paper prepared for UNESCO, the U.S. National Commission on Libraries and Information Science, and the National Forum on Information Literacy, for use at the Information Literacy Meeting of Experts, Prague, The Czech Republic.
<http://www.nclis.gov/libinter/infolitconf&meet/papers/bruce-fullpaper.pdf> [τελευταία πρόσβαση 18 Δεκεμβρίου 2008].
- CANDY, P.C. 2002. *Information literacy and Lifelong Learning*. White Paper prepared for UNESCO, the U.S. National Commission on Libraries and Information Science, and the National Forum on Information Literacy, for use at the Information Literacy Meeting of Experts, Prague, The Czech Republic.
<http://www.nclis.gov/libinter/infolitconf&meet/papers/candy-fullpaper.pdf> [τελευταία πρόσβαση 9 Ιανουαρίου 2009]
- GRIFFITHS, J.M., 1995. The changing role of librarians: managing new technologies in libraries. *Vista in Astronomy*, 39 (Part 2), pp.127-135. <<http://www.sciencedirect.com>> [τελευταία πρόσβαση 20 Δεκεμβρίου 2008]
- MARTIN, B., 1991. *What works requires of schools: A SCANS reports for America 2000*. US Department of Labor. [online] Washington, D.C.:
 <<http://wdr.doleta.gov/SCANS/whatwork/whatwork.pdf>> [Τελευταία πρόσβαση 15 Ιανουαρίου 2009].
- SCALES, J., MATTHEWS, G. and JOHNSON, C.M., 2005. Compliance, Cooperation, Collaboration and Information Literacy. *The Journal of Academic Librarianship*, **31**(3), pp. 229-235, <<http://www.sciencedirect.com>> [τελευταία πρόσβαση 14 Οκτωβρίου 2008].
- UNESCO: The Prague Declaration, "Towards an Information Literate Society" [online] (Prague, Czech Republic, 20-23 September 2003),
 <<http://portal.unesco.org>> [τελευταία πρόσβαση 31 Οκτωβρίου 2008].
- ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ, Α., ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ, Ι., ΣΤΟΥΜΠΗ, Α., 2007. *Η Πληροφοριακή Παιδεία στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Σύντομη επισκόπηση και προτάσεις* 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ στη Σύρο
<http://www2.e-yliko.gr/htmls/arctles/pliroforiakipaideia.doc> [τελευταία πρόσβαση 15 Δεκεμβρίου 2008].